

Earth Relatie met de kwetsbare natuur onderzocht

Groene wereld met de mens als toeschouwer

De tentoonstelling *Earth – A collective landscape*, tot en met de zomer te zien in het hoofdkantoor van AkzoNobel op de Zuidas, onderzoekt onze relatie met de kwetsbare natuur. Met onder meer een boomstambank en een boom waaraan eurobiljetten groeien.

Jan Pieter Ekker
KUNST

Begin dit jaar was de animatie van een mannetje dat op en neer stuiert tegen een almaar veranderend landschap, gemaakt door de Amsterdamse kunstenaar Jacco Olivier, te zien op de Rotterdamse Euromast. Nu maakt *Perpetuum*, zoals het sprankelende werk heet, deel uit van de tentoonstelling *Earth – A collective landscape* in de AkzoNobel Art Foundation. Het euforische, wild met zijn armen zwaaiende mannetje is de enige mens in de tentoonstelling. 'We hebben ervoor gekozen om de mens uit het middelpunt te halen', staat in de inleiding van de gratis, soms een tikje wollige catalogus. 'Hier betreed je een wereld waarin de mens slechts toeschouwer is.'

Een groene allie voert de bezoeker langs de meest uiteenlopende 'landschappen', zowel conceptuele als figuratieve. Er zijn werken te zien die stammen uit het begin van de jaren negentig, werk dat recent is gemaakt voor de tentoonstelling, en alles daartussenin. In uiteenlopende disciplines – van fotografie en video-installatie tot schilderij en sculptuur – gemaakt door 41 kunstenaars uit binnen- en buitenland, die zich in meer en mindere mate bezighouden met thema's als ecologisch bewustzijn, landschap en het kunstmatige onderscheid tussen mens en natuur.

Boomstambank

De ene kant van de groene loper biedt plek aan utopische werken, die andere kant is gereserveerd voor dystopische kunst. Een van de 'paradijselijke werken' is *Passion* van Job Koelewijn, waarin het in kapitalen geschreven woord vier keer, steeds iets groter, tegen de muur echoot. Er zit een luchtje aan: het is gemaakt van eucalyptuszalf. (Veel van Koelewijns werken zijn vluchtig: ze bestaan uit een performance of zijn gemaakt van kwetsbare, tijdelijke materialen zoals talkpoeder, bouillon, suikergoed, spaghetti of groene zeep.)

Ervoor staat een 'boomstambank' van Mirte van Laarhoven, die in 2017 afstudeerde als landschapsarchitect aan de Academie voor Bouwkunst: *Cake for Diversity*. Het 800 kilo wegende gevaarte beoogt een leefgebied te zijn voor honderd verschillende organismen. Hiervan kunnen 99 soorten, waaronder wespen, kevers, vogels, rupsen en schimmels, beschutting

AkzoNobel Art Foundation

AkzoNobel, producent van duurzame en innovatieve verven en coatings van merken als Flexa en Sikkens, verzamelt sinds 1996 kunst van internationaal gerenommeerde makers én jong talent. De kunstcollectie is niet alleen bedoeld om een stimulerende verkomgeving te creëren voor het perso-

neel. Sinds 2016 heeft de AkzoNobel Art Foundation ook een Art Space in het hoofdkantoor op de Zuidas; een tijdens kantooruren gratis toegankelijke ruimte voor kunst. De collectie, die inmiddels meer dan 2000 werken omvat, is voor een belangrijk deel samengesteld door directeur Hester Alber-

dingk Thijm van Art Foundation. Zij is ook verantwoordelijk voor *Earth – A collective landscape* (in de titel komen 'art' en 'earth' samen). 'Een van de belangrijkste doelstellingen van de tentoonstelling is te benadrukken waarom het belangrijker dan ooit is dat we emotioneel betrokken zijn bij onze natuurlijke omge-

ving om zo de uitdagingen waarmee we worden geconfronteerd beter te begrijpen,' aldus Alberdingk Thijm. 'Als bedrijf is het ook een kans om na te denken over hoe de natuurlijke wereld onze eigen verbeelding voedt – het biedt inspiratie voor nieuwe kleurenpaletten en duurzame producten.'

➔ **Paddenstoel-achtige sculptuur van Chan Chiao Chun in de tentoonstelling Earth.** FOTO FRISCKEURS

vinden in of op de boomstam. Voor de honderdste soort – de mens – creëerde Van Laarhoven boven op het hout een eigen laag van keramiek.

Op het zijje kun je in alle rust nog wat in de catalogus lezen: 'De huidige klimaatcrisis die zich zienderogen voltrekt, brengt het besef met zich mee dat het tijd is om weer met onze voeten op de grond te staan. Tijd om ons niet blind te staren op de vergezichten boven ons, maar een symbiose aan te gaan met het landschap waar we deel van uitmaken. Tijd om te beseffen dat het paradijs zich al die tijd niet buiten, boven of na ons bevond, maar aan onze voeten.' Ook zonder toelichting zijn de werken overigens zeer de moeite waard.

Iets verderop staat een reusachtige, veelkleurige sculptuur van de Taiwanese ontwerper Chan Chiao Chun, die in 2016 afstudeerde aan de Design Academy Eindhoven. Het polyester geval lijkt op een giftige paddenstoel. Of op een paddenstoelwolk die ontstaat bij kernexplosies. Met het werk linkt Chun het vermogen van schimmels – de schimmel die model stond wordt in Taiwan gebruikt als medicinaal kruid – om onderling verbindingen aan te gaan met de niet-waarneembare verbindingen tussen mensen en culturen.

Apocalyptische landschap

In zijn metersbrede schilderij *Zora* (2023) plaatst Robert Zandvliet de bezoeker ook midden in de natuur: het is alsof de geoloranje zon recht in je gezicht schijnt. Het zomerse tafereel staat in schril contrast met het door stormen en overstromingen geteisterde landschap in installatievorm van Jan Robert Leegte. Als je de ruimte binnenloopt is een angstaanjagende soundscape hoorbaar, die het schouwspel nog onheilspellender maakt.

Leegte, een van de eerste Nederlandse kunstenaars die in de jaren negentig het internet tot onderwerp van zijn werk maakte, schiep het

'Als bedrijf is het een kans om na te denken over hoe de natuurlijke wereld onze eigen verbeelding voedt'

De ene kant biedt plek aan utopische werken, de andere is gereserveerd voor dystopische kunst

apocalyptische landschap niet handmatig, maar liet het tot in het kleinste detail genereren door een landschapssimulator uit de game-industrie. De aantrekkingskracht van deze techniek heeft namelijk een keerzijde: het digitale landschap kan met één druk op de knop ook weer worden vernietigd. Deze kwetsbaarheid weerspiegelt volgens Leegte de precarie verhouding van de mens met de natuur in onze tijd van klimaatverandering en ecologische afbraak.

Neppe eurobiljetten

Ook Inge Meijer verbaast zich over de veronachtzaming van het groen om ons heen. Zij maakte een prikkelende video met schitterende dronebeelden van haar beplante 'tuinauto' die traag over een kaarsrecht dijkweggetje rijdt. De paden in het collectieve landschap dat de Art Space is, zijn minder recht, de verrassingen daardoor groot.

De boom van de Amerikaanse beeldhouwer Tony Matelli is ook niet wat hij van afstand lijkt. Aan de boom, gemaakt ter gelegenheid van de invoering van de euro, zitten geen paarse bladeren, maar neppe eurobiljetten. In de wereld van de kunsten, waarin alles een illusie is, groeit geld wel degelijk aan een boom.

Earth – A collective landscape, ms. t/m vr. van 9.00 tot 18.00 uur te zien bij AkzoNobel Art Foundation